

אין דבר העומד בפני הצלת חיים רוחניים!!!

המוסיף שלימות רוחנית לא עומד כלום! אמנם זוהי פזיזות לעבור כך את הנהר - אבל כשעוסקים בהצלת נפשות אין מקום לחישובים כאלו... הרוחניות היא החיים - ואם יחסר ממנה חלק - יחסר חלק חשוב בחיים! יש בחיים הזדמנויות שאסור להפסיד - והוכיח לו משה ואהרן שלא זכו, א"כ חייבים להזדרז, שלא להחמיץ את השעה!!! אמנם אנו רחוקים מהדרגות הללו - אבל כל אחד במצבים העומדים לפניו, צריך לפקוח עיניים ולשים לב - אם מתגלגלות לידיו זכויות - שימחר לתפוס אותם. הנה בדור שלנו ב"ה שאפשר ללמוד במנוחה ואין את הקשיים שהיו ליהודים תחת גלות הגויים, כמה היו מאושרים היהודים ברוסיה ובעוד מקומות אם היו מאפשרים להם ללמוד כמונו!!! צריך לנצל את האפשרות, ומי יודע מה ילד יום? עלינו לדעת שכל אפשרות ברוחניות עלולה להפסק, ניתנת הזדמנות ויתכן שהיא לא תתמיד!!! ולכן על כל אחד לראות לנצל ככל היותר את האפשרויות הרוחניות שלפניו, כל רגע שברשותנו יכול להיות מנוצל לעליה רוחנית, בבין אדם לחברו ובין אדם למקום.

אמר רבא תנא גמר מאברהם ואנן לא גמרינן מיניה דתניא [ויקרא יב-ג] וביום השמיני ימול בשר ערלתו מלמד שכל היום כשר למילה אלא שהזריזו מקדימין למצות שנאמר [בראשית כב-ג] וישכם אברהם בבקר ויחבוש וגו'. [כח:] הנה מצינו בש"ס שני מקומות שצדוקי קינטר אמוראים בטענה 'עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו [שהקדמתם נעשה לנשמע] אכתי בפזיזותיכו קיימיתו'. בשבת [פח.] הוא טען את זה על רבא שמרוב שקיעותו בתורה זב ממנו דם - רבא לא הסביר לו, רק אמר לו שהטענה שלו עקומה... אבל בכתובות [קיב.] מסופר על ר' זירא שעלה לארץ ישראל, ולא המתין למעבורת אלא עבר על קרש בצורה מסוכנת. וכשהצדוקי תקף אותו על הפזיזות - השיב לו: מקום שמשה ואהרן לא זכו להיכנס איליו, מי אמר שאני אזכה להיות בו? ויש להבין מדוע לא ענה לו - שמיחר בגלל שזריזו מקדימין למצוות? מבאר מרן הגר"ל שטינמן זצוק"ל שהיות והכניסה לארץ הקודש מביאה למעלות רוחניות - ר' זירא ענה לצדוקי שבפני דבר

לגוי יש טבע רע - והטבע לא משתנה!

וביתו לא היו מידות טובות! כיצד יתכן שלא היו לו מידות טובות, הרי הוא היה עוסק בתורה שהיא תבלין ליצר הרע - גם על מידות? אלא צריך לדעת שיש ההבדל בטבע בין יהודי לגוי!

אצל יהודי המידות הרעות הם לא בטבע, והמידות רעות שבאות מהיצר הרע טבע חיצוני. אבל גויים אינם כן, כשיהודי ששומע על יהודי אחר שיש לו צרות, גם אם הוא רחוק במדינה אחרת ואינו מכירו כלל, הוא גם מצטער עמו ורוצה לעזור לו, אבל בגויים אפילו באותו העם אין דבר כזה, ואם לאחד יש צרות אישיות - זה לא אכפת לשני [אולי יש ארגונים שמרוויחים מלעזור אבל זה לא הטבע].

י'ארור' - פירושו שחסר אצלו הטבע הזה ומידות הטובות זה נגד הטבע, ואי אפשר לשנותו. כמו המעשה הידוע שהיה עם הרמב"ם [ויש מספרים זאת על רבי יהונתן אייבשיץ] שהיו אנשים שחינכו חתול שיהיה מנומס, וכגון כשיש אוכל, שלא ייקח לאכול לבד, אלא רק את מה שמגישים לו, וחשבו שהצליחו לשנות את טבעו. אך הרמב"ם אמר שזה לא יכול להיות, ונשאר בו הטבע של חתול, ועשו סעודה והושיבו את החתול ליד השולחן כמו כל אחד, והוא ישב בנימוס ואכל רק ממה שהגישו לו. הרמב"ם הביא איתו עכבר בתוך קופסה קטנה, ובאמצע הסעודה פתח את הקופסה והעכבר יצא, ומיד קפץ החתול ממקומו ורדף אחר העכבר לתפסו, והפך בדרכו את כל השולחן, כי זה הטבע שלו, והטבע לא משתנה. ולכן אמר אברהם לאליעזר שהוא ארור, כלומר שזהו הטבע האמיתי שלו ואין לו טבע אחר, ולא שייך שהטבע ישתנה, ואפשר רק להתגבר בהנהגה אחרת, אבל הטבע נשאר ארור, ולכן אי אפשר שישתדך עם יצחק שהוא ברוך ובעל מידות טובות בטבעו.

אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה שנאמר [בראשית כד-ב] ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו אר"א שמושל בתורת רבו [בראשית טו-ב] הוא דמשק אליעזר א"ר אלעזר שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים. [כח:]

מבואר שאברהם היה ראש הישיבה, אבל המסביר הדולה ומשקה מתורתו היה אליעזר, ואם כן הוא היה גדול בתורה, ויש להבין מדוע אברהם חשש והצטער שמא אליעזר עבדו יירש אותו? מסביר מרן הגר"א אדלשטיין שליט"א שבאמת לאבות הקדושים שלא שייך אצלם חמדת הממון, כל הרכוש שלהם - הכל היה לצורך עבודת השם!!! אם אליעזר יירש אותו - תיפסק הקדושה, מפני שאליעזר אינו בעל מדרגה כמו אברהם אבינו, ועל זה דאג אברהם אבינו מה יהיה עם הקדושה? ומה יהיה עם כבוד שמים?

אבל אם יהיה לו בן, גם הוא יהיה מחונך כמו אברהם, וימשיך את הכבוד שמים. אמנם עדיין יש להבין מדוע סבר שתפסק הקדושה, הרי אליעזר היה מרביץ תורה גדול! ועוד מצינו במדרשים שהייתה לאליעזר בת, והיא כנראה הייתה מחונכת ברוח החינוך של אברהם, עד שאליעזר חשב שהיא מתאימה ליצחק, אבל אברהם אמר לו אתה ארור ובני ברוך ואין ארור מתדבק בברוך. ולכאורה מדוע הוא ארור, הרי הוא עוסק בתורה ומשמש את אברהם? הביאור הוא - ש'ארור' פירושו בעל מידות רעות - אליעזר היה מבני כנען, שהיה בעל מידות רעות, וזה עבר בתורשה לאליעזר. לכן אינו יכול להשתדך עם יצחק, כי יצחק היה בעל מידות טובות, בנו של אברהם אבינו שנתייחד במידת החסד, ואילו לאליעזר

הבטחתו המיוחדת של הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצוק"ל

יהודי אשר יעמוד בחג השבועות לפני בורא עולם ויאמר לו כך:

"רבש"ע, רצוני לקבל עלי עול תורה!

אך סוף סוף הנני מוגבל עקב היצר הרע הגדול הנמצא בתוכי, מבקש אני ממך, אפוא, שתרוממי לדרגת מתמיד אמיתי, שקוע באמת בלימוד התורה ומצוותיה, ושכל הברי העולם הזה לא יעניינו אותי כלל!!!

דבר זה הנני מבקש מך מתוך עונג ורצון"

מובטח לו כי ביום זה יפתחו בפניו שערי שמים ויושפע עליו שפע

סייעתא דשמיא. וכידוע בשם האר"י"ל כי כל חיי האדם תלויים בלילה

זה!!!

[שיחות לשבועות עמ' רט"ז]

מדוע משה צריך להזכיר לדור המדבר את מעמד הר סיני?

מיגמר בעתיקתא קשיא מחדתא וסימניך טינא בר טינא. [כט.]

מדוע באמת הלימוד בדבר ישן ומוכר קשה יותר מלימוד דברים חדשים?

הגאון רבי ירוחם הלוי ליבוביץ זצוק"ל [המשגיח ממיר] מסביר שישקל האדם פועל כל הזמן, וכל המציאות שלו היא הבנת דברים וחדושים.

דבר פשוט ומוכר לא מצריך שימוש בשכל... ולא מעניין אותו. ולכן בספר דברים, משה רבינו מזהיר ללמוד תמיד את המעמד של מתן תורה וכל אשר ראו עיניהם - כי השם עשה את המעמד ההוא למען "אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים". ולכאורה תמוה מדוע צריך להזהיר את מקבלי התורה עצמם,

שראו את קבלת התורה בחוש, ומה שייך לומר להם שילמדו זאת בתדירות, כאשר הם ראו אותה בעיניהם?

אלא רואים שבשקל אסור שיהיה מושג של "ישן" - תמיד צריך התחדשות אפילו בדברים שחוו בכל החושים!!!

והם דברי הרבני ר' יונה (שערי תשובה ג, טו) כי האנשים שאינם עורכים מחשבות להתבונן תמיד ביראת השם, עליהם נאמר (תהלים עג, כז) "כי הנה רחקיך יאבדו!!!"

המברשת לצחצוח הנפש, והסרת האבק ממנה, היא המחשבה! כל מחשבה ומחשבה ממרקת ומבריקה, ומחדשת - על זאת כתב הרבני ר' יונה כל שאינו עורך מחשבותיו - מי שאינו חושב בתמידות בעניני יראת השם, הלא הוא מניח להתיישנות לחזור אליו, זהו "מלומדה" על כל משמעותה....

שליחותו של האדם מישראל בעולם הינה - עשיית "שטייגן"!

מה זה "שטייגן"? זה משהו שאין לו ביאור נכון בשפה אחרת... המשמעות שלו היא "להתעלות" - להיות נעלה, להיות נעלה, לא יתכן, מבלי להיות מחונן, ולהתחנך לא יתכן, מבלי ישיבה.

גם כשאברהם זקן, לא יתכן כי יחיה ללא ישיבה, כי אברהם אינו חי בלי ה"שטייגן", ו"שטייגן" לא יתכן מבלי להמשיך להתחנך, בלי סוף, וכל זאת לא יתכן מבלי ישיבה.

הגר"מ ממחיש את הדברים במשל: מאן דהו נשלח להעביר משא כשחזר החל מתרברב ומפרט - ראשית עברתי את כל הדרך, מבלי שקיבלתי אף דו"ח משטרתי אחד... - שנית, בכל הדרך, לא הרגתי איש... ואפילו לא פצתי... - שלישית, לא קרתה לי שום תקלה, המנוע כאילו יצא עתה מבית החרושת, והגלגלים כמעט חדשים, ושום תקר לא קרה לי...

יפה, יפה מאד, החמיא המשלח, ושאל ומה עם המשלוח, כיצד הוא הגיע לתעודתו? - אוי, את המשלוח, במקרה, שכחתי להעמיס...

חדל אישים שכמוך, הרעים עליו המשלח בקולו, וכי זו היתה השליחות - הלא השליחות מתבטאת, בתוכן המשא שהיה עליך להעביר במשאת... ולא באי גרימת מוות או פציעות...

כך בדיוק, יבא האדם לפני כסא הכבוד, ויטען... לא עברתי על מאכלות אסורות, על עבירות, על מצוות... - חדל אישים שכמוך, יאמרו לו, ומה עם המשא המוטל על שכמך... וכי לכך הורידוך לזה העולם שלא תעשה רפורטים... - מה עם ה"שטייגן" שלך? הלא זו היא השליחות!

ודאי שזה עצום. אבל אין זו השליחות. השליחות היא ההתעלות שלך. עצם בנין הווייתך... וכל זה עושים רק בישיבה.

דא"ר חמא בר' חנינא מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם היו במצרים ישיבה עמהם שנאמר [שמות ג-טז] לך ואספת את זקני ישראל היו במדבר ישיבה עמהם שנאמר [במדבר יא-טז] אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה. [כח:]

יש להתבונן - הרי ברור לכל שאבותינו הקדושים עסקו בתורה, ומה היא המעלה המיוחדת בכך שישבו בישיבה?

ולא עוד אלא שיעקב עזב את ביתו הקדוש של אביו - לטובת ישיבתו של שם ועבר?

מסביר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א את מה שאפשר לרכוש בישיבה, אי אפשר לרכוש בשום מקום אחר, גם לא אצל יצחק ורבה... כי הישיבה היא "יצירה" מיוחדת במינה, הישיבה אינה בית ספר, אינה מקום ללימוד הלכות, או לרכישת מקצוע, אינה "מקום" לרכישת ידיעות, אף לא לרכישת "דרך". הישיבה היא "בית אולפנא", "בית חינוך" - מתחנכים!

חינוך מחדיר את כל הנלמד, להיות חלק מעצם הווייתו של המתלמד, בהלכה, באגדה, במוסר, ביראת שמים, במדות. אמנם יתכן ללמוד את כל אלו. יתכן גם לדעת אותם על בוריים. אך יתכן גם להתחנך בכל אלו. ולהתחנך פירושו להיות אותם...

"להיות" למדן, ירא שמים, בעל מוסר, בעל מדות. המקום הבלעדי המכשיר לכך, הוא הישיבה, לכן, מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו.

שליחותו של האדם מישראל, ובפרט בן תורה, בעולם הזה, הינה שליחות של "שטייגן".

בארמון המלך אין כח להזיק - אבל כל נזק משמעותי יותר!!!

שהמחשבה נכנסת כה עמוק, אבל מצד שני, בגלל העומק בה היא פועלת, אין לה כח לפגוע ולהרוס הרבה.

משל למה הדבר דומה? ישנם שני אופנים לבזות מלך: כשנתין ניצב לפני מלכו בתוך ארמון המלוכה, ובמקום לעמוד לפניו בראש מורכן, באימה וביראה, הוא מביט בתקרה וצוחק לו להנאתו - זהו זלזול מחפיר בכבוד המלך, שפעמים רבות עלול להביא על המזלזל עונש חמור.

לעומת זאת, בכיכר העיר מוצב פסל של המלך - מי שצחק בסביבתו לא עבר בזה שום עבירה, אבל אם ברוב חוצפתו הוא לוקח גרון והורס את הפסל, זוהי חוצפה גדולה ופשע נורא נגד המלך.

ועתה הבה ונתבונן: מה יותר חמור, הזלזול הדק בארמון, או המעשה החמור בכיכר העיר?

נמצא, שבעצם ישנו איזון בין הדברים: מצד אחד בארמון אין לו כח לעשות נזק משמעותי, אבל מצד שני המשמעות של כל תנועה חמורה יותר מהרס ממשי בחוץ.

לכן הרהורי עבירה 'קשים' מעבירה - זהו מעשה יותר חמור, אבל סוף כל סוף הכח שלו מוגבל.

הרהורי עבירה קשו מעבירה, וסימניך ריחא דבישרא. [כט.]

הנה בענין זה ישנה לכאורה סתירה גדולה: מצד אחד, משמע כאן שעבירות שבמחשבה הן גרועות יותר מעבירה שנעשית בפועל.

מצד שני, אף שאמרנו חז"ל שביטול תורה, וכ"ש לשה"ר, גרועים יותר מרציחה, יתכן שנראה יהודי החשוד קצת' על דיבור לשה"ר וביטול תורה - ולא נתפלא שמשהו ביום כיפור יכבד אותו ב"מפטיר יונה", לא פחות ולא יותר!

הרי אדם שרצח ח"ו לא יקבל כלל עליה בביהכ"נ, וודאי לא שלישי או שישי, יזרקו אותו בבושת פנים, ואילו מי שמדבר לשה"ר, או מי שהמחשבות שלו אינן כשרות במאת האחוזים יכול לקבל מפטיר יונה?

מסביר **הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצוק"ל** שה' עשה שיהיה איזון בין החומרה של העבירה לבין ההרס שלה.

מעשה' - שפועל בחיצוניות, מצד אחד הוא הרבה יותר קל ממחשבה הפועלת בתוך הפנימיות, אבל בכוחו להרוס הרבה יותר.

לעומת עבירה של 'מחשבה' - שיש בה חומרה גדולה מאוד, כיון